

Slovenski dom

Štev. 97.

V Ljubljani, sobota 30. aprila 1938.

Leto III

Sklepi francosko-angleškega sestanka v Londonu

Uradno poročilo o razgovorih in dodatne angleške razlage k njemu

London, 30. aprila. AA. (Havas.) Po francosko-angleških pogajanjih v Londonu je bilo izdano sledeče uradno poročilo:

Za svojega bivanja v Londonu sta Daladier in Bonnet imela nekaj razgovorov z angleškim ministrom ter nekaterimi drugimi angleškimi ministri. Ministri so se ob tej priliki razgovarjali v duhu medsebojnega zaupanja, s katerim so prežeti odnosaji obeh držav. Glavna vprašanja, o katerih so govorili, so bila vprašanja za ohranitev mira. Francoski in angleški ministri so proučili uspeh nedavnih razgovorov med lordom Perthom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianom. Francoski ministri so odobrili ta doprinos k ureditvi evropskih razmer. Angleški ministri so od svoje strani izrazili upanje, da bodo razgovori, ki jih je francoska vlada začela z italijansko, privedli do prav tako zadovoljivih uspehov. Angleški ministri so izrazili upanje, da bo pomiritev na obalah Sredozemskega morja, ki bi nastala po teh sporazumih, v mnogem ustrvarila resolucijo od 4. novembra 1937. leta glede umika tujcev, ki se udeležujejo državljanske vojne v Španiji, ter olajšali sklenitev sporazuma glede odstranitve vojnega materiala. Ministri so posvetili vsi svojo pažnjo položaju v Srednji Evropi, ter so si bili edini glede akcije, ki bi se mogla najkoristneje izvesti z namenom, da se spor med CSR in Nemčijo mirno poravnava. Prav tako so razpravljali tudi o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo položaja na Daljnem vzhodu. To priložnostno so izkoristili tudi za razgovore glede vprašanj, ki so stavljena na spored bližajočega se sestanka sveta Zveze narodov. Obe vladi sta sklenili, da obdržita, v kolikor bi bilo potrebno, stalno zvezo med svojima glavnima generalštaboma, do česar je prišlo po pogodbi 19. marca 1936 v Londonu. Po zelo iskrenem in temeljitnem razgovoru je bilo tudi tokrat ugotovljeno, da Veliko Britanijo in Francijo družijo tesne skupne koristi. Francoski in angleški ministri so si bili edini v tem, da je v sedanjih razmerah največje važnosti za obe vladi, če še nadalje razvijata s svojo politiko posvetovanj in sodelovanja ne samo zaradi svojih lastnih interesov, pač pa tudi zaradi mednarodnih idealov, za katerimi težita obe državi.

K temu poročilu prinaša angleško časopisje številne razlage in pravi, da je iz njega razviden namen, ojačati angleško-francosko politično in obrambno sodelovanje. Dostavljajo, da je predsednik angleške vlade skušal pregovoriti Francoze, da bi obe državi takoj začeli razgovore z Nemčijo, a so francoski zastopniki predlog odklonili. Anglija in Francija bosta v kratkem prijateljsko posredovali v Berlinu zaradi češkoslovaške. V tej zvezi bosta tudi storili potrebne korake v vseh srednjeevropskih prestolnicah. Angleški in francoski ministri so včeraj pretresli vse predloge, ki jih je izdelala češkoslovaška vlada, da zadovolji svoje Nemce. Te češkoslovaške ponudbe se zde Franciji in Angliji zadostne. Vsako nemško oboroženo posredovanje v prilog češkoslovaških Nemcem pod pretravo, da gre za varstvo narodnih koristi ali za ohranitev mira, bi Anglija in Francija smatrali kot povod za splošno evropsko vojno. Kakšno stališče bi v tem primeru obe državi zavzele, se da sklepati iz točke v uradnem poročilu, ki pravi, da imata Anglija in Francija enake mednarodne ideale. Vsa sporna vprašanja med Nemčijo in Češkoslovaško bo treba torej urediti po diplomatski poti. Za Srednjo Evropo bo najvažnejša posledica londonskih razgovorov v sklepu, da bosta Anglija in Francija izdatneje gospodarsko pomagali podonavskim državam ter s tem ojačili svoj vpliv tam. Za svoje načrte v Srednji Evropi bosta obe državi skušali pridobiti tudi Italijo.

Češka in nemška sodba o razgovorih v Londonu

Praga, 30. aprila. AA. (CTK.) Vsi praški listi posvečajo veliko pozornost londonskim razgovorom in so z zadovoljstvom sprejeli vest, da sta obe za-

hodni velesili proučili probleme srednje Evrope. Komentariji listov so daleč od senzacionalnega obležja komentarjev tujih listov, zlasti glede dozdevne spomenice, ki jo je češkoslovaška vlada poslala pariški vladi in ki je, kakor poudarjajo češkoslovaški listi, samo logično nadaljevanje razgovorov meseca decembra lanskega leta med češkoslovaškimi zastopniki in takratnim francoskim zunanjim ministrom Delbosom.

Berlin, 30. aprila. AA. DNB: Prvi vtisi po objavi uradnega poročila v Londonu se lahko pozvamejo tako, da so v Berlinu prepričani, da še

ni mogoče zavzeti končnega stališča, ker je treba počakati na razvoj položaja v Evropi po tem sestanku v Berlinu so večkrat poudarjali, da morajo tesno sodelovanje med Francijo in Anglijo samo pozdravljati, ker teži taka politika k pomirjenju razmer v Evropi. Toda taka politika ne sme imeti za seboj ničesar tajnega in se mora razvijati v isti smeri kot politika osi Rim-Berlin, ki ne želi biti naperjena proti tretjim, ampak hoče samo iskreno sodelovanje v tem smislu, da naj se blaže nasprotja, ki še obstojajo. Moramo torej upati, da se bo tako sodelovanje pokazalo kot sad pogovorov v Londonu.

Strahovita letalska bitka nad Hankovom v proslavo rojstnega dne japonskega cesarja

Hankov, 30. aprila. Na zelo svojevrsten in krvav način, v bitki, visoko v zraku so japonski letalci praznovali sedem in trideseti rojstni dan cesarja Hirohita. Včeraj proti večeru se je dvignilo veliko število japonskih letal, ki so poletela proti jugu Kitajske nad mesto Hankov, katero so bombardirali. Preden je uspelo Kitajcem pregrnati japonska letala, so bombardirala industrijski kraj Hanijang, ki leži na nasprotni obali reke Hani. Nad ta del mesta so zmetali veliko število bomb, ki so povzročile ogromno škodo. Nad 300 oseb je bilo ubitih in nad 700 ranjenih. Kmalu nato pa se vs dvignila kitajska letala in pričel se je srdit boj na življenje in smrt. Vojaški krogi pravijo, da je bil to eden največjih bojov v zraku, kar jih je videla Kitajska. Poročila z obeh strani pa si zelo nasprotujejo. Tako zatrjujejo japonska poročila, da se je tega zračnega boja udeležilo 50 japonskih in 80 kitajskih letal. Kakor zatrjujejo Japonci, so sestrelili 51 kitajskih letal, dočim so oni izgubili samo dve. Nasprotno pa Kitajci poročajo, da se je tega boja udeležilo 50 japonskih in 22 kitajskih letal, ki so sestrelila 20 japonskih, med katerimi 8 težkih bombnikov. Kitajci pa so izgubili 3 letala, eno je bilo prisljano, da se spusti na tla, 4 pa še vedno pogrešajo.

Kitajski uspehi zadnje čase

Sanghai, 30. aprila. Kitajska armada, ki se bojuje na skoraj 50 km dolgi bojni črti ob Velikem kanalu, 18 do 28 km severno od lunghajske železnice, z velikim

uspehom napada in odbija japonske napade. Čeravno ni velikih sprememb na bojni črti, vendar beležijo kitajske čete večje uspehe kakor Japonci. Kitajske čete so danes zavzele Kuan-Ti-Miao, kjer je tempel kitajskega boja vojske. Mesto leži v bližini Tačenga. Kitajci zatrjujejo, da jim je uspelo z velikim uspehom odbiti japonski protinapad pri Nikovu, ki leži 18 km severozahodno od Tajčeevanga, kjer je izgubilo življenje 900 Japoncev. Nadalje poročajo, da so Kitajci japonski napad na Pejjsin, ki leži 90 km severozahodno od Cova, popolnoma odbili. Kitajski general Li-Tsung-Jen je zelo zadovoljen z uspehom kitajske armade in je dal tujim časnakarjem izjavo, v kateri pravi, da se kitajske čete z uspehom bore in odbijajo vsak japonski poskus, da bi prodrl pri Lunghaju. Z velikim uspehom vodijo gverilsko vojno, ki prizadeva Japoncem ogromne škode, tako armadi kakor transportom. Kitajci delajo počasi, a gotovo, tako se je izrazil general Li-Tsung-Jen. Nadalje pravi, da je Japonce veljala ofenziva na Lunghaj prvo polovico aprila nad 30.000 mrtvih in 1000 ujetnikov. Medtem pa, ko so Japonci premeščali svoje čete iz pokrajine Šansi, Honan in Hopeh, je uspelo Kitajcem po krvavih bitkah zopet zavzeti več mešt v teh pokrajinah.

Italijanski letalski maršal in guverner Libije, Balbo, je obiskal angleškega upravitelja v Keniji, ki meji na južno Abesinijo.

Razveseljiva znamenja o zblizanju med Madžarsko in Jugoslavijo

Budimpešta, 30. aprila. O včeraj so svečano odprli jugoslovanski paviljon na budimpeštanskem mednarodnem velesejmu, kjer naša država do zdaj ni bila zastopana. Potek te slovesnosti priča, da se razmerje med Jugoslavijo in Madžarsko po zaslugi politike dr. Stojadinoviča razveseljuje zboljšuje.

Odprtju jugoslovanskega paviljona na budimpeštanskem mednarodnem velesejmu so prisostvovali regent Madžarske Horthy ter nekaj drugih madžarskih visokih osebnosti. Madžarski kraljevski namestnik se je živoanimal za posamezne razstavljene predmete, o katerih je dajal pojasnila jugoslovanski poslanik v Budimpešti Vukčević. Po končanem ogledu jugoslovanskega paviljona je poslanik Vukčević izročil ge. Horthyjevi nekaj vzorcev redkih narodnih vezenin iz Južne Srbije. Jugoslovanski paviljon stoji pri glavnem vходу na sejmistišu in predstavlja v arhitektonskem oziru enega najmarkantnejših objektov na tej mednarodni razstavi. Paviljon je zgrajen zelo okusno. Prevladuje splošno mnenje, da je jugoslovanski razstavni paviljon na budimpeštanskem mednarodnem sejmu zelo posrečen in pričakujejo, da bo v njem tudi največ obiska.

Belgrad, 30. aprila. Na predvečer začetka bel-

grajskega spomladanskega velesejma, je bil sinoči prirejen v prostorih madžarskega paviljona intimen sprejem za predstavnike jugoslovanskega tiska in članke njihovih družin. Na tem sprejemu so bili med drugimi komisar madžarskega paviljona in posebni odposlanec madžarskega zavoda za zunanjo trgovino dr. Vladislav Farnet, stalni odposlanec madžarskega trgovskega ministristva dr. Silady, svetnik poslanstva, Rotkugelin, odposlanec za tisk dr. Imre Bolgar. Na tem sprejemu so prikazovali tudi tri filme iz ciklusa »Madžarskega kulturnega filma«, ki jih izdeluje madžarski zavod za pospeševanje zunanje trgovine. Prvi film je posvečen madžarskim narodnim običajem, domači industriji ter posebno narodnim vezeninam. Drugi film prikazuje nekatere panoge madžarske industrije, tretji pa umetnost. Med odmori so gostje pokušali tokajca, kebanjsko pivo in druge madžarske posebnosti.

Manifestacije naši kraljevi rodbini v Splitu

Split, 30. aprila. AA. Sinoči ob 18 so Nj. Vel. kralj Peter II., kraljica Marija in kraljevičica Tomislav ter Andrej potovali skozi Split na poti iz Miločera proti Beogradu. Vse pristanišče in ladje, ki se mude v njem, so bile okrašene z zastavami, ob obrežju pa se je zbrala ogromna množica splitskega prebivalstva, ki je privedlo visokim gostom viharne ovacije. Malo pred 18 so prispeli iz Miločera z dvornim vlakom v Split. Ko je prebivalstvo opazilo avtomobile, je začelo navdušeno pozdravljati kraljevske potnike. Pred železniško postajo so iz avtomobila izstopili Nj. Vel. kralj Peter II., kraljica Marija in kraljevičica Tomislav ter Andrej v spremstvu adjutanta polkovnika Pogajnika in polkovnika Polesnika. Zbrana množica je viharno vzklikala visokim gostom. Pokloni so se prišli tudi ban primorske banovine Josip Jablanić, poveljnik mesta Splita divizijski general Miško Mihajlović in še večje število drugih visokih osebnosti. Ko so kralj, kraljica, kraljevičica in njihovo spremstvo vstopili v dvorni vlak, je velika množica napolnila železniški peron ter ponovno vzklikala kraljevskemu domu. Po kratkem čakanju je vlak odpeljal proti Beogradu, ljudstvo pa je še vedno neprestano vzklikalo.

Bolgari slave kneza namestnika in njegovo delo

Sofija, 29. aprila. AA. Vse prestolništvo časopisje je z velikimi simpatijami spremljalo proslavo rojstnega dne Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in poudarilo prisrčnost in veliko spoštovanje, ki ga goji do svojega kraljevskega namestnika ves jugoslovanski narod. Številni časopisi prinašajo na prvi strani tudi sliko kraljevskega namestnika Pavla poleg najdostojnejših komentarjev. Med drugimi piše sofijski list »Mir«: »Knež: »Knež. Kr. Vis. knez namestnik Pavle danes stupa v 46. leto svojega življenja. Kot prvi kraljevski namestnik je knez Pavle dovedel zunanjo in notranjo politiko Jugoslavije k odličnemu in mirnemu razvoju, ki je okrepil gospodarstvo in prinesel blagostanje Jugoslaviji. Kot visoko izobražen

Vesti 30. aprila

Ne navadno toplo vreme je zajelo nekatere predele severne Amerike. Tako so v New Yorku imeli pred dvema dneva 30 stopinj v senci. Ponekod je postalo tako vroče, kakor že 50 let ne pomnijo.

Tretjo politično stranko v Združenih državah je ustanovil senator Lefollette. Stranka se bo imenovala »stranka narodnih naprednjakov«. Upajo, da bo stranka potegnila v svoje vrste veliko pristašev iz demokratske in republikanske stranke. Po svojem programu bo odločna nasprotnica Rooseveltovega gospodarskega prizadevanja.

Italijanski zunanji ministar grof Ciano je večeraj zjutraj odpotoval iz Albanije. Pri slovesu so mu priredili velike manifestacije.

Evropa je bila zadnja leta večkrat na robu propada, to pa zaradi sanjarske politike, ki jo je zagovarjala Zveza narodov. Edina rešitev za Evropo je bila, da je krenila na stvarna pota, je govoril na seji portugalske zbornice predsednik vlade Salazar.

Člani nemškega diplomatskega zbora in uradniki zunanjeja ministristva so dobili novo enotno uniformo. Nosili jo bodo prvič ob Hitlerjevem obisku v Rimu.

Finančni sklepi francoske vlade in odredbe za poživitev narodnega gospodarstva bodo razglašene 3. maja. Od njih si v Franciji veliko obetajo.

Po romunskem zakonu o varstvu države je bilo doslej konfiniranih 170 ljudi. Vsi so člani železne garde.

Vesti o zaroti češkoslovaških častnikov prinaša glasilo narodnosocialistične stranke Angriff, Češkoslovaška vlada seveda te vesti najodločneje zavrača.

Razgovor o angleško-italijanskem sporazumu se bo začel v londonski poslanski zbornici 2. maja.

Šveica bo najbrž zapustila Zvezo narodov, če ta ne bo ustregla njeni zahtevi ob priznanju popolne nevtralnosti, ki jo more doseči le s tem, da se reši vseh obveznosti tudi do Zveze narodov.

Veliko politično amnestijo je razglasil Hitler za 1. maj. Amnestije bodo deležni predvsem člani narodnosocialistične stranke, ki so se pregrešili z nepokorščino, pa tudi razni drugi ljudje, ki so bili obsojeni po političnih zakonih. Ni pa znano, ali je bodo deležni tudi zaprti duhovniki raznih veroizpovedi.

Predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža bo nocjo v radiu govoril o pomenu londonskih pogajanj za Češkoslovaško.

Do velikih demonstracij proti Judom je prišlo v Sofiji, kjer so demonstrantje razbili okna vsem judovskim trgovinam.

Irška poslanska zbornica je navdušeno sprejela sporazum med Anglijo in Irsko, proti njemu je glasoval samo socialistični poslanec Larkin.

Slabo vreme na španskih bojiščih še traja in je ustavilo vse boje. Na teruelškem bojišču je zapadlo veliko snega.

Italijanska vlada je Zvezi narodov nenadno plačala članarino, katero je dolgovala že od l. 1935.

Strela je udarila v francoski vojaški balon ter ubila dva častnika, hudo ranila pa pet vojakov, ki so bili v gondoli balona.

V Moskvi so prišli in zaprli bivšega komisarja za rdečo plovbo, Pahomova. Prišel bo pred izredno sodišče.

Pomorsko pogodbo med Anglijo in Turčijo bodo v začetku prihodnjega tedna, podpisali v Londonu.

Angleški delavski poslanec Henderson je večeraj obiskal češkoslovaškega zunanjega ministra Krofto, razen tega pa je imel razgovore tudi z zastopniki čeških Nemcev.

Smrtno obsodbo nad Stalinom je izreklo ekvrižno protivojsko sodišče v imenu takozvane Zveze osvoboditeljev Rusije. Tako se glasi vest, ki jo je pred nekaj dnevi dala ekvrična radijska postaja, ki jo že mesece išče sovjetska policija, a je ne more najti.

Razgovore s sveto stolico je začela litvanska vlada in verjetno je, da bo kmalu podpisan tudi konkordat.

Dunajski judovski študenti bodo odslej imeli določeni zase dve gimnaziji in dve realki, v katere Nejudje ne bodo smeli zahajati.

Zakon o novi ureditvi romunskega zunanjega ministristva so razglasili včeraj. Po tem zakonu bodo nekateri poslanstva pri tujih državah spremenili v veleposlanstva.

Zvezo zaščitnikov madžarskega plemena so ustanovili včeraj v Budimpešti. Zvezo vodijo skrajni desničarski politiki.

Milijardni pengov izrednih kreditov za javna dela na Madžarskem je določila poslanska zbornica.

Odposlanstvo naše vojnne mornarice je iz Napolija odpotovalo v Palermo na Sicilijo.

Glavni tajnik Zveze narodov Avenol se je vrnil s svojega obiska v Londonu in Parizu.

Poljska bo povečala svojo vojno mornarico, med drugim bo zlasti začela graditi rečne boborne čolne. Pravico do tega ji daje pomorski sporazum, ki ga je podpisala pred kratkim z Anglijo v Londonu.

Bodečo žico na 80 km dolgi meji med Palestino in francosko Sirijo so potegnile angleške čete, da preprečijo beg arabskih upornikov v Sirijo. Na vseh cestnih prehodih so postavili močne policijske straže.

Angleško letalsko odposlanstvo, ki je sklenilo pogodbo za nakup letal od Amerike, je dospelo v južno Kalifornijo in si bo tam ogledalo največja ameriška vojaška letališča.

Švicarska vlada odločno zavrača vesti, da bi Šveica v Londonu prosila varstva za svoje ozemlje pred nemškimi težnjami.

In kulturni človek se je kraljev. namestnik Pavle pokazal tudi velikega eseta in propagatorja umetnost v svoji državi. Njegova ogromna dela za vsestranski napredek Jugoslavije priznava vsak. Zato je bil njegov rojstni dan zares pravi narodni praznik.

Otroški dan od 1. - 16. maja po vsej državi

V oktobru II. balkanski kongres za varstvo otrok

Belgrad, 29. aprila. AA. Jugoslovanska zveza za zaščito otrok, ki predstavlja središče vse državne in samoupravne akcije in zasebne pobude za zaščito otrok v Jugoslaviji, priredi s sodelovanjem zastopnikov vseh državnih in samoupravnih oblasti ter vseh včlanjenih zvez in društev, ki so posvetile svoje delovanje varstvu in vzgoji otrok, letos po vsej državi otroški dnevi od 1. do 16. maja. Na manifestacijah, ki bodo v vseh mestih 1. ali 8. maja, bodo nosili napise propagandnega značaja. V sprevedih otrok bodo sodelovali otroci osnovnih in nižjih šol, predvsem pa vsi tisti otroci, ki so pod varstvo zaščito, otroci z dečjih domov, naraščajajočega črtega, varovanci otroških kolonij, učenke maternih in gospodinjskih domov itd. Pri vseh manifestacijah otroških dni bodo sodelovali zastopniki ustrežajočih državnih in samoupravnih uradov. Prosvetno in trgovinsko ministristvo eta v svojih okrožnih priporočilih osnovnim in otrokovim šolam, naj aktivno sodelujejo pri proslavi otroških dni. Notranje ministristvo je poslalo okrožnico banskim upravam, da se smejo v teh dneh zbirati prispevki v korist društva za varstvo otrok in da gredo upravni organi na roko društvom za varstvo otrok, posebno na dan manifestacijskih prireditvev otroških epredvodov po mestih. Ministristvo za socialno politiko priporoča vsem organizacijam v državi, naj pri proslavi otroških dni aktivno sodelujejo. Tudi banske uprave so pripravile mestnim in kmetjskim občinam, naj aktivno sodelujejo pri proslavi otroških dni, posebno pri prirejanju natečajev za najboljše oskrbovanega otroka, pri prirejanju poljudnih predavanj za starše in široke sloje. Otroški dnevi bodo letos prvič organizirani v vseh mestih pa tudi v mnogih vaseh naše države. Med najodličnejšimi programi za proslavo otroških

dni so programi unije dravskega in belgrajskega odseka, kjer imajo že svojo tradicijo. V programu otroških dni sta dve radijski predavanji, ki ju bodo ob istem času prenašale vse jugoslovanske radijske postaje — belgrajska, zagrebška in ljubljanska.

Unija bo posevtila največjo pozornost v svojem bodočem delu socialnemu in zdravstvenemu varstvu našega kmečkega otroka. V začetku oktobra t. l. bo na pobudo mednarodne unije za varstvo otrok v Zenevi balkanski kongres za zaščito balkanskih otrok v Beogradu. Teža kongresa se bodo udeležili vsi balkanski narodi. Kongres bo združen z razstavno otroške zaščite. Na tej razstavi bodo zastopane poleg vseh balkanskih držav tudi mnoge evropske in ameriške države kakor Francija, Češkoslovaška, Italija, Nemčija, Poljska, Anglija, USA, Zveza narodov, Mednarodna unija itd. Razstava bo v paviljonih belgrajskega sejma. Za organizacijo tega najpomembnejšega dneva, kakršnega doslej še ni bilo v Belgradu, je izvoljen poseben strokovni odbor, v katerem so naši najuglednejši znanstveni, biološki in drugi delavci. Nj. Vel. kralj Peter II. je blagovolił prevzeti pokroviteljstvo. Nj. Vel. kraljica Marija pa častno predsedstvo 2. balkanskega kongresa za varstvo otrok. Predsednik vlade dr. Stojadinović in minister za socialno politiko Cvetković eta pokazala plodovito razumevanje tega mednarodnega kongresa za varstvo balkanskih otrok in eta obljubila vso pomoč kraljevske vlade, ki bo preko svojih strokovnih organov uradno sodelovala na tem kongresu.

Bližajočise otroški dnevi naj postavijo na dnevni red tudi vprašanje socialnega varstva kmečkih otrok, balkanski kongres bo pa to vprašanje tudi strokovno proučil.

Žaloigra po muhah dolarske princese:

Eno leto mož milijarderke

Pred nekaj časa je v stolpcih ameriškega »New-York Timesa« izšel naslednji oglas: »Odlučila sem se, da poročim moža iz delavskega stanu. Njegova preteklost mora biti čista, ne sme biti star več kot 35 let, službo pa je moral vršiti v popolno zadovoljstvo svojih predstojnikov. Zakon bo trajal eno leto, po tem času pa se mora življenjska skupnost po obojestranskem prejšnjem sporazumu prenehati. V tem letu bo imel moj bodoči mož lahko vse, kar mu bo pozelelo srce. Naredil bo lahko najrazkošnejša potovanja, se bavaval in imel bo na razpolago neomejene vsote denarja. Toda po enem letu se mora, ko se ločiva, zavezati, da bo šel spet v isto službo, v kateri je bil doslej, in da bo živel naprej prav tako, kakor je doslej. Ne sme si ničesar prihraniti. Neporočeni moški, ki se za to zanimajo, naj pošljejo svojo fotografijo z natančnim opisom življenja na naslov N. Y. T. Avenue 6. Resničnost vposlanih dopisov bom natančno kontrolirala. Radovedna sem na uspeh. Le s korajžjo! — Maud Kennod.«

Milijonarka in njene kaprice

Učinek tega oglasa si komaj lahko predstavljamo. Maud Kennod, hči pred kratkim umrlega ameriškega milijarderja Kennoda, je spadala med prvih sto v najvišji newyorški družbi. Bila je triindvajsetletno dekle, lepa in bogata, ter razvajena. S svojimi ekstravagantnimi idejami je že večkrat presenetila svet. Toda najnovejša muha razvajene milijonarki je izbil sodu dno. Družba je hotela za vsako ceno preprečiti ta njen ekscentrični podvig. Hotela je doseči, da bi lepa Maud to preklicala. Maud se ni dala pregovoriti in je vse poizkuse smeje zavrnila. Stevilo kavalirjev, ki so ji bili po družabni stopnji ravnopravni, je iz dneva v dan rastlo. Veak je hotel poskusiti srečo. Toda lepa Maud se ni prav nič brigala za moške, ki niso znali drugega ko plesati in igrati tenis. Trdno je vztrajala pri svojem sklepu.

Prav tako pa je bil tudi velik učinek oglasa na množice bralcev. Od vsepovsod so deževali odgovori nanj in najrazličnejši ljudje so pošiljali natančne življenjepisne na naslov lista. Pošta je bila preobremenjena, treba je bilo nastaviti pomožne moči. Vsa stvar je več tednov bila prva Senzacija Newyorka. Dosegla je višek na dan, ko so časopisi prinesli vest, da je lepa in bogata Maud izbrala svojega moža po posebni komisiji.

Iz rudnika v salon

Kraj, kjer je senzacionalna komisija uradovala, so oblegali reporterji, fotografi in karikaturisti največjih newyorških dnevnikov. Z majhno zamudo je prišla tja tudi Maud Kennod, pristopila k žari in

z dolgočasno kretljivo izveklala iz žare prvo pismo. Predsednik komisije ga je odprl in s slavnostnim glasom naznanil, da je izzreban John Barclery, rudar, star trideset let, doma v Kentuckyju. Tega moža je usoda izbrala, da bo živel z eno najlepših ameriških žen leto dni.

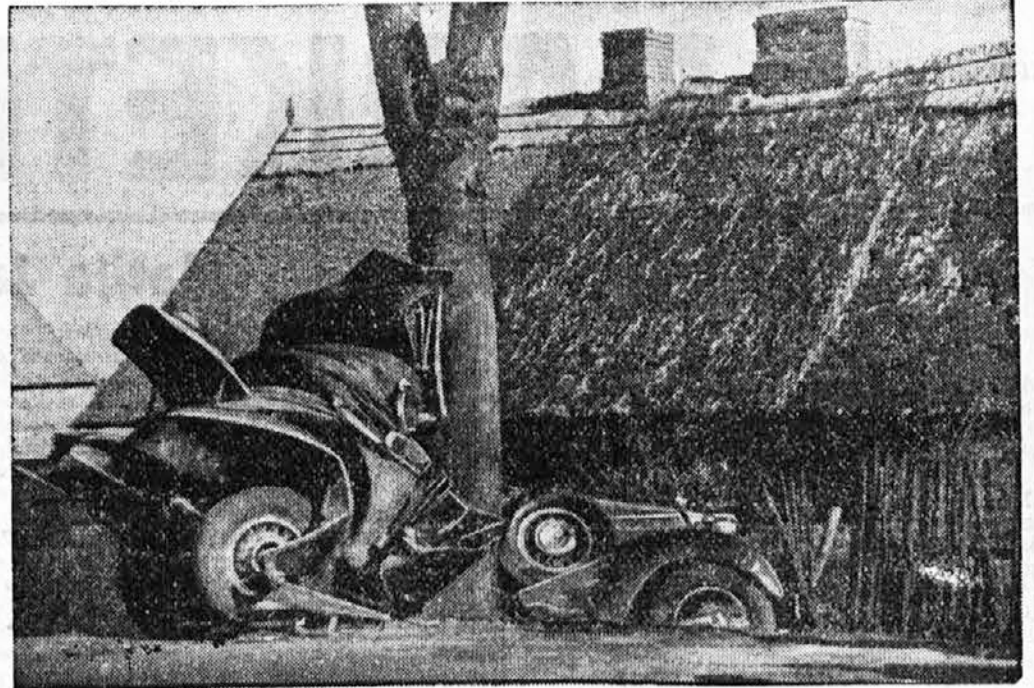
Izbrancu je komisija takoj poslala brzojavko, člani komisije pa so se s posebnim vlakom odpeljali v Kentucky. Večerne izdaje listov so senzacijo prinesle na prvi strani. Dve uri je vsa Amerika poznala ime do tedaj neznanega Johna Barcleryja.

Ko so prišli člani komisije v hišo, kjer je stanoval izvoljenec, so naleteli v hiši na njegovo mater, kateri je skrb in revščina začrtila v obraz ostre sledi. Sin je bil v rudniku in je prihajal k svoji materi samo vsako soboto in niti slutiti ni, kakšno iznenadenje ga čaka. Komisija je odšla takoj v rudnik, kjer je delal, in stopila v stik z rudniškim ravnateljstvom, ki je dalo poklicati Johna. Po poldruhi uri je prišel iz rudnika ves zamazan, raztrgan, z rokami si je mel oči, ker ga je dnevna luč ob prehodu iz teme slepila. Ko mu je komisija pojasnila, da je Maud Kennod izbrala njega, se je mladi mož zasmejal in dejal, da je vso stvar naredil samo za šalo in da ni nikdar mislil, da bo izbran ter da mu ni nič posebno za to. Zatrjeval je, da ni nezadovoljen s svojo usodo. Končno se je pa le poslovil od matere, kateri so zagotovili, da bo redno dobivala prav tiste dohodke, kakor jih je imela dozdaj od sina.

Kaj mora znati milijarder

Maud Kennod je sprejela svojega bodočega moža v praviljično urejeni sprejemnici. Ob vstopu ga je komaj pogledala in mu pokazala naslonjač Barclery je boječe sedel nanj. Nato mu je dala po svojem taktiku še enkrat prebrati pogoje za to čudno zakonsko storijo. Barclery je pokimal z glavo v znamenje, da soglašala. Nato so ga odpustili. Začel se je težak čas za čudnega ženina. Moral se je zažeti učiti tuji jezikov, poslušati predavanja o lepem vedenju, hoditi v gledališča — skratka: moral si je prisvojiti vso navlako, ki človeka usposablja za nastopanje in govorjenje ali pa vsaj za takozvano inteligentno poslušanje v boljši družbi. Bil je priden učenec. Po kratkih šestih mesecih je bil tako daleč, da ga je bilo z mirno dušo mogoče postaviti ob stran vsakemu gentlemanu.

Potem so ga spet privedli k miss Maud. Ko ga je zagledala, se ni mogla premagati, da bi mu ne izrekla besede v priznanje nad napredkom. Se tisti dan sta se poročila, nekaj ur, zatem se je mlada dvojica vkrcala na brzi parnik za Evropo.

Zalosten prizor po avtomobilski nesreči, ki se je pred nedavnim zgodila v Nemčiji in zahtevala tri smrtne žrtve.

Eno leto pravljice

Zdaj so prišli čudoviti dnevi: Lido, Rivijera, Trouville, noči v Monte Carlu, dolge avtomobilske vožnje po najlepših predelih Evrope. Jesen sta prebila pod vročim ekvatorskim soncem v Afriki, od tam sta krenila v lov na indijske tigre v družbi praviljično bogatih maharadž. Bili so to dnevi polni opoja, sreče, veselja brez konca. Burna kaleidoskopska slika vsega najlepšega na svetu. Ni vredno govoriti, kaj je doživljal pri tem bivši rudar Barclery.

Toda prelepi časi so se kmalu nagnili h koncu. V sreči človek nagleje živi, posebno če je pozlačena... Kar čez noč je bilo leta v kraju. 16. julija prihodnjega leta, ki je tako naglo prišlo, je njun parnik obstal ob nabrežju v newyorškem pristanišču. Barclery je smel ženo še spremiti domov. Pred hišo sta si stisnila roke. Njen tajnik mu je izročil še vozni listek do domačega mesta — in konec. John Barclery je še zadnjič pogledal svojo bivšo ženo, ki pa mu pogleda ni več vrnila. Zakon je bil ločen, kakor je določala pogodba.

Konec in žaloigra

Ko je Barclery prišel v domače mesto, je komaj dobro pozdravil mater, pa ga je že prevzela žalost, začelo se mu je tožiti po sreči preteklega leta. Ko se je naslednji dan vrnil na delo v rudnik, kakor je določala pogodba, in videl pred saboj spet vso umazano bedo, se je začel v njem kuhati srd. Nekaj dni je živel v stari življenju, z muko in s siljenjem, bičali so ga spomini. Namesto bleščočih, pisanih barv v tropskih pokrajinah je gledal le pusto, skromno svetlobo rudarske svetilke, ki mu je visela zapišom. Namesto gondolskega petja je moral poslušati kletve nadzornikov. Kdo bi mu zameril, da je v tem obupu sklenil, da se vrne k Maud.

Pobegnil je v Newyork

Ko je prišel v njeno palačo, ga niso pustili do nje, a se je prerinil mimo služabništva z zvijačo. Ko je neopažen stopil v njeno sobo in se nenadno prikazal pred njo, je začela vpiti in hotla pobegniti. Toda dva dobro merjena strela sta jo podrli na tla, preden je dosegla vrata. Tako se je končal ta najbolj ameriški od vseh ameriških zakonov. Zadnji odmev te žaloigre bogataških kapric je bil pred sodiščem, ki pa je nesrečnega rudarja Barcleryja brez vsega nadaljnega — oprostilo.

»Poročnik indijske brigade«
za naše naročnike 14 din,
za druge 24 din.

Ruski ujetniki iz svetovne vojne

Večkrat se je že pravilo, da je v Rusiji še danes polno ujetnikov iz svetovne vojne, za katere vsak misli, da so mrtvi. Saj so se že tudi mnogi Slovenci vrnili po 20 letih, ko nihče ni več slutil, da žive. Neki bivši avstrijski vojak iz Neukirchna, Paul Rudolf, ki je pred kratkim prišel iz Rusije, pravi, da je v Rusiji še danes kakih 70.000 ujetnikov iz l. 1914—1918, med katerimi jih mnogo še vedno opravlja suženjska dela po raznih laboriščih. Mnogo je pa tudi takih, ki so se v Rusiji popolnoma udomačili, ustanovili družine in pozabili na svoj rojstni kraj. — Omenjeni ujetnik je bil ujet l. 1916 v Galiciji, delal v številnih krajih v Sibiriji in Mongoliji; nazadnje so ga zapostili pri utrdbah na mandžurski meji.

Sredi prejšnjega stoletja je živel v Berlinu dvorni slikar Firmenich, ki je imel o sebi kot pokrajinski slikar najvišje mnenje. Kadarkoli so naslele besede na njegovo umetnost, je dejal: »Samo dva sta, ki znata drevesa delati. To je naš Gospod Stvarnik, ki jim dá rasti, pa Firmenich, ki jih zna slikati.«

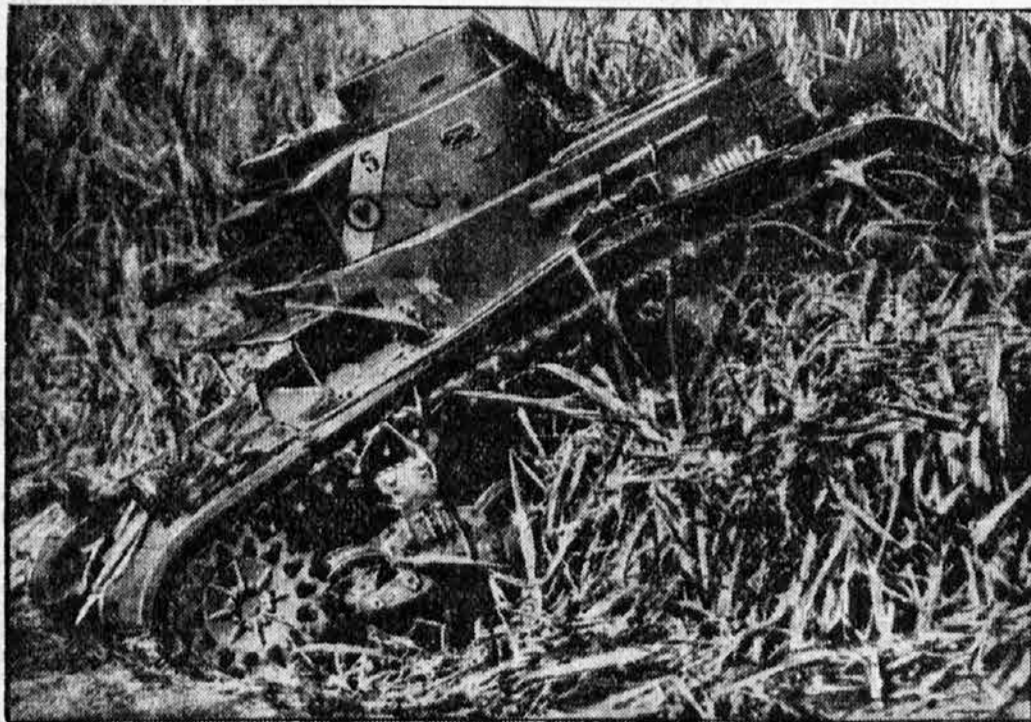
Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 30. aprila: 12 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in posmilje vmes — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in posmilje vmes — 14 Napovedi — 18 Za delopust (Igra Radijski orkester) — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura; Vuk Karadžić in Vuk Vrčević (Jovan Lipovac, prof.) — 19.50 Pregled sporada — 20 O znanosti (politični urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Za zadnji april — še nekaj laži, kdor jih verjame, pomoči mu ni! Pisan večer, Besedilo J. J. Sodelujejo člani rad. igr. druž., Jožek in Ježek in drugi — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (Igra Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 30. aprila: Belgrad: 20 Ruske romances, 21.10 Zab. konc. — Zagreb: 20 Opera — Praga: 19.30 Ork. konc., 22.30 Ples. gl. — Varšava: 20 Zab. progr., 22 Koncert pokrajinskih pevskih zborov, 22.35 Lahka gl. — Sofija: 19.30 Klavir, 20 Vok. konc., 21.40 Lahka in ples. gl., 22.30 Nar. gl. — Budimpešta: 20.50 Ork. konc., 22 Cig. gl. — Trst-Milan: 21 Berlin, 22.10 Violina — Rim-Bar: 16.30 Puccinijeva opera »Turandot«, 21 Opereta »Modra mazurka« — Dunaj: 18 Pevski konc. iz Celovca, 19.10 Ples. gl., 20 Zab. konc., 22.30 Filmska glasba — Berlin, 20 Orkester in zbor — Königsberg: 20 Orkester in solisti — Lipsko: 19.10 Veliki zab. konc. — Köln: 20 Prenoč iz zabavišč — Frankfurt: 20 Orkester, moški kvartet in solisti — Monakovo: 19.10 Zab. konc. — Beromünster: 20 Igra- 21.15 Moški zbor, 22 Zab. in ples. glasba.

Slika z velikih ameriških vojaških vaj na Havajskih otokih.

ROBERT LORD 71
POD ČRNO KRINKO

To sta bila Ruth in njen mali sinček Buddy. Ruth je zapustila svoj domek na Bowery-Hilsu prazen in pust. Neizmerno žalostna nad surovim ravnanjem svojega moža, je zbrala še zadnje svoje moči, vzela s seboj sinka Buddya in odšla.

Odlučila se je, da s sinom odide k očetu. Drugega izhoda ni našla. Pri Franku ji ni bilo mogoče več ostati po vsem tem, kar se je zgodilo. Da jo je udaril, to bi na vse zadnje kot žena, ki ljubi moža, še potrpehla in prebolela. Franka je imela rada in je bila prepričana, da bi našla še vedno toliko moči, da bi mu vse odpustila. Toda, Frank je priznal. S svojim molkom je priznal, da je v zvezi z onimi ubijalci in požigalci. Morda je celo on sam tak? Tega Ruth na noben način ni mogla razumeti. Zazdelo se ji je najpametnejše, če se za nekaj časa umakne, dokler ne bo vse pojasnjeno. V dno duše je bila prepričana, da bo Frank prišel za njo, da jo bo prosil, naj mu odpusti, in da jo bo prepričal, da vse skupaj ni res.

Ruth je bila prepričana o tem. Hišica na Bowery-Hilsu je bila pusta in temna. Ruth se je peljala z nočnim avtobusom. Težke misli so jo tiščale k tlom. Treba je bilo iti v mesto in prinesiti za Mikea zdravila. Ed se je ponudil, da bo šel on.

Groganovi niso vedeli, kaj se je prav za prav zgodilo pri Taylorjevih. Bili so od sile začudeni, ko je k njim prišla Ruth in dejala, da odhaja z Buddyem k stricu v Texas. Na vprašanja sploh ni odgovarjala. Na kratko se je poslovila in odšla.

Franka ni bilo doma. Videli so ga pozneje, ko se je vrnil. Ruth mu je pustila na mizi kratko pismo. Kmalu zatem so spet videli Franka, kako je naglo zapustil svoje stanovanje in nekam odhitel.

Groganovi so bili vsi razburjeni. Strašne stvari so se dogajale, in dogodki so se razvijali in vrstili drug za drugim s peklensko brzino. Vsak je bil strašnejši.

Ed je odšel v mesto po zdravila, med potjo pa se je mislil ustaviti pri Franku in z njim govoriti.

Pred lekarno ga je nenadoma ustavila Pearl Danwersova. »O, Edi... Ali se tvoja draga prav nič ne boji zate, da te pušča ponoči takole samega v mesto?«

»Šel sem samo po zdravila.«

»Kdaj naj ti čestitam k poroki?«

»Mislim, da se bom prav kmalu...«

»Ali ti bo potem tvoja ženka kdaj pustila, da pojdeš malo pogledat spet svoje prijateljice in prijateljce?«

»Ženske so v tej stvari precej čudne!«

Ed je odgovarjal, čeprav mu je bilo vse skupaj odveč. Moral je odgovarjati, ker ni hotel biti neprijazen do Pearl.

»Ze takoj v začetku moraš pokazati, da si ti gospodar v hiši,« se je šalila še naprej Pearl.

Samo še kratek čas je zadrževala Eda, ki se mu je nazadnje le posrečilo, da se je je znebil.

Mestne ulice so bile mrtve. Po teh pustih ulicah je taval Frank brez cilja. Prižigal je cigareto, drugo za drugo. Med potjo se je ustavil v vsakem baru, popil kozarec žganja, pa spet odšel naprej.

Ko je tako begal po ulicah, ga je nenadoma ustavil Cliff, ki se je čisto slučajno pripeljal mimo v avtomobilu. Frank se mu je nameraval izogniti, pa ga je Cliff že prijel za rokav in dejal:

»Zdi se mi, da se mi nameravaš izmuzniti?«

»Jaz? Ne... Čemu naj bi bežal od tebe?«

»Danes te nisem prav nič videl pri drugih tovariših. Tudi v tovarno ne prideš.«

»Imam doma toliko zadrege.«

»To naše organizacije prav nič ne zanima.«

»Nujno moram urediti neke zasebne posle.«

»Torej poskušaš, kako bi se nam izneveril... a...?«

»Cliff, potrebujem nekaj časa, da se vsaj malo pomirim.«

»Da, to ti je res potrebno. Pa menda vendar ne želiš, da bi imel z nami kake sitnosti? Nekam preveč »občutljiv« si postal. Pazi, kaj delaš.«

Frank ni odgovoril ničesar. Cliff ga je še nekaj časa pozorno motril, nato pa se je nasmehnil in dejal:

»Zbogom, Frank! Dobro zabavo! Moram iti, ker imam sestanek z dekletom.«

Cliff se je odpeljal naprej, Frank pa je nadaljeval tavanje brez cilja po mestu. Nekatere v bližini drogerije »Jones« ga je srečala Pearl Danwers. Ze ko ga je videla od daleč, kako se nekam žalostno drži, ga je sklenila ustaviti.

»Frank Taylor! Kako se vendar še kaj imate? Halo! Kako je pa kaj z gospo?«

Frank je obstal, se nasmehnil Pearl in odvrnil kot za šalo:

»Nisem nič novega slisal o njej. Pa me tudi ne zanima.«

Frank je bil res zmeden in obupan in v tem razpoloženju mu je prišla Pearl kot nalašč. Prav z njo se je nameraval pozabavati, da bi na ta način še bolj ponižal Rutho, ki ga je zapustila.

Franku je šlo na smeh, čeprav je njegovo srce krvavelo. Toda v njem se je združila srdita kljubovalnost in gjev.

Pearl se je razgovarjala s Frankom na ulici.